

Tudi Vi boste kupili Vaš pomladni plašč pri PAULINU v Ljubljani, Kongresni trg št. 5, ki nudi cenj. učiteljicam poleg ogromne izbire najlepših modelov tudi na mesečno odplačilo najnižje cene!

Osebnostne zadeve

—i Prestavljeni so naslednji učitelji in učiteljice: Terezija Cerjak iz Studencev v Mariboru, Julija Saueufuchs iz Hotize v Zamošnje, Eliza Čopič iz St. Vida nad Ljubljano v Ljubljani, Vladislav Knajzelj iz Dobrovnika v Pameče, Adolf Zajec iz Metlike v Gor. Radgono, Nikolaj Barle iz Radatovičev v St. Jurij pri Krškem, Ivan Brislav iz Pištajna v Petrovče, Andreja Grum-Skulj iz Brezovice v Skofjo Loko, Milena Schubert-Ferjan iz Boh.

Srednje vasi v Stoperce, Alojzija Verbek in Ivan Pepelnjak iz Nove cerkve k Sv. Marku niže Ptuj.

—i Upokojeni so: šolski nadzornik Rajko Gradnik v Radovljici; nadalje: Alojzij Ponikvar v Podgradu, Franc Jurjevšič v Ribnici na Dolenjskem, Frančiška Škof v Mariboru, Marija Poplatnik pri Sv. Tomažu pri Ptuj, Karolina Kocmut pri Sv. Urbanu pri Ptuj.

Kaj vse pišejo o učiteljstvu, šoli, prosveti in JUJ

Edino njivo je dal za šolo.

Siromašna vas Belovišče, ki se nahaja v bližini Gostivarja, je imela zelo slabo in razpadajočo šolsko poslopje, v katerem so bili otroci izpostavljeni zelo nehygienskim pogojem. Učitelj se je prav tako mučil s slabim stanovanjem.

Vse to so videli tudi kmetje in so se odločili sezidati novo šolsko poslopje. Edino zemljišče jim je manjkalo. Iz zadrege jim je pomagal Tekija Avzičević, siromašen delavec iz Belovišča, ki je odstopil za šolo svojo edino njivo, vredno 10.000 dinarjev. On se je odrekel svoji edini njivi v korist šole, kljub temu, da preživlja sebe in družino s skromnim zaslužkom sezonskega delavca, kajti vsako leto hodi po nekaj mesecev v Beograd, kjer si služi kruh z žaganjem drv. Ta plemenita gesta siromašnega delavca je navdušila vso vas.

»Jaz sem delavec,« je izjavil Tekija, »in lahko zaslužim toliko, kolikor mi je potrebno za družino. Njivo sem podedoval od očeta in srečen sem, da bo na njej zgrajena šola. To je bila moja edina njiva, ampak spomin bo večji in dražji.«

Tako je govoril siromašni sezonski delavec, in prav bi bilo, da bi ga vzeli za vzgled oni, ki imajo večjo možnost pomagati šoli. (»Politika«, 27. IV.)

—i Kulturni boj v Nemčiji. Prepovedano je vsako javno zbiranje pri cerkvi. Ljudje smejo iti samo v cerkev k službi božji. Mladini je prepovedana udeležba pri sv. maši, razen ob nedeljah. Reisleiter Rosenberg je izjavil v Meinzu, da narodni socializem ne bo več trpel vzgojnih sistemov vzporedno na vseh področjih življenja ter zahteva pri vzgoji mladine totalno vodstvo. (»Slovenec«, 20. IV.)

—i Šola v protituberkulozni propagandi. V zadnji številki »Dela proti tuberkulozi« so priložene 3 najboljše naloge, ki jih je uredništvo prejelo iz osnovnih šol v Dupljah in Koverju.

—i V mehiški ljudski šoli je danes uradno uveden marksizem, učitelji pa so dolžni položiti prisego, da so ateisti in hočejo ostati nemišljivi nasprotniki rimsko katoliške vere. V šoli je uveden celo spolni pouk, in sicer v obliki, ki jo moderno vzgojeslovje zameta. (»Slovenec«, 21. IV.)

—i Čiščenje v uradniških vrstah. Po vsej državi je vzbudil veliko pozornost članek »Samouprave« o potrebi čiščenja v uradniških vrstah. Napoved konca prizanesljivosti in gledanja skozi prste je napravila dvojen vtis. (»Slovenec«, 22. IV.)

—i O vzgoji kmetijske mladine v Nemčiji prinaša daljši članek »Domoljub« od 14. IV.

—i Feljton o šolskih nadzornikih prinaša »Pohod« od 17. IV. pod naslovom Paberkij nadzorovanj. Podlistek zaključuje po Prešernu izdelana pesem:

Dolgot časti nadzorniške je kratka, kaj znanec že zasula je lopata. Odprta noč in dan so groba vrata! Vrnitve dneva ne pove nobena pratka.

—i Trnjeva pot. Pod tem naslovom priobčuje »Zbor« od 8. aprila članek, v katerem razpravlja o vprašanju brezposelnega učitelja.

Učiteljski pravnik

POJASNILO GLEDE POBIRANJA BANOVINSKE TAKSE NA VLOGE IN PRITOŽBE.

Kraljevska banska uprava dravske banovine je izdala sledeči okrožni razpis:

Časopisi so že na kratko poročali, da se od 1. aprila dalje za vloge in pritožbe, ki se vlagajo na bansko upravo ali njej podrejene urade v banovinskih samoupravnih poslih, ne plačuje več državna taksa, ampak banovinska, in sicer v banovinskih kolkah. Za banovinske posle se smatrajo vse zadeve, ki jih rešuje banska uprava kot samoupravno oblastvo, n. pr. pospeševanje kmetijstva in živinoreje, urejanje hudournikov, agrarne operacije, socialno skrbstvo, gradnje in vzdrževanje banovinskih cest itd. Za banovinske se smatrajo dalje vse zadeve, ki so v zvezi z banovinskim proračunom, ali s pravilnikom o tem proračunu, torej vse vloge, prošnje in pritožbe, ki zadevajo odmero in pobiranje banovinskih davščin, neglede na to, ali se vloga obravnava pri banski upravi, ali kakem drugem uradu. Če se kdo pritoži proti odloku, s katerim ga je sresko načelstvo kazno-

skega naraščaja. Med drugim pravi: Takoj v začetku pa moramo pripomniti, da je to predvsem naša slovenska zadeva in da v drugih predelih naše države sploh ne poznajo brezposelnega učiteljstva... Omenja tudi razrede s 70, 80, da celo s preko 100 učenci in prihaja do zaključka, da kažejo nove statistike, da nam celo manjka učiteljstva — pa četudi bi nastavili vseh 800, ki čakajo na delo. — Značilna je tudi ugotovitev tega članka: Učitelj je bil in bo hlapec političnih strankarskih spletk in to je njegova žalostna usoda, ki bo ugasnila šele takrat, ko bo konec političnih strank.

—i Nota o jugoslovanski narodni manjšini (ki bo sklenjena med Jugoslavijo in Italijo) se tiče kulturnih pravic jugoslovanskih rojakov v Italiji. Ta nota predvideva izdajanje enega informativnega lista v slovenskem jeziku ter več periodičnih publikacij v slovenskem in hrvaškem jeziku. — Doznava se nadalje, da je predviden tudi pouk slovenskega in hrvaškega jezika v šolah na Primorskem in sicer po nekaj ur. (»Jutro«, 25. IV.)

—i Mesto narodnih šol smo dobili ljudske šole. Pod tem naslovom komentira »Jutro« od 25. IV. znani odlok, ki spreminja dosedanj naziv narodnih šol.

—i Za ponovno otvoritev prvega razreda na Mestni ženski realni gimnaziji v Ljubljani pletirajo starši v članku: K vprašanju mestnega liceja. (»Jutro«, 24. IV.)

—i 80 otrok je bilo težko poškodovanih in 5 mrtvih pri predvajanju šolskega filma v Killinginömeju, ne daleč od estonsko-lotške meje. Med predavanjem se je vnel filmski trak in eksplozija je povzročila med otroci paniko, katere grozna posledica je bila pet otrok zgljenelih a 80 težko poškodovanih. (»Jutro«, 24. IV.)

—i Ni več narodne, marveč samo ljudska šola. Pod tem naslovom komentira »Slovenski narod« od 27. aprila naredbo bana dr. Natlačena, da se morajo odslej imenovati v dravski banovini »narodne šole« — »ljudske šole«.

—i Ljudska in ne narodna šola. »Slovenec« od 25. IV. prinaša kratko notico, v kateri priobčuje vsebino odredbe bana dr. Natlačena glede spremembe naziva »narodna šola« v »ljudska šola«.

—i Za naše izseljence bi se morale brgati tudi naše šole od osnovne do vseučilišča. O zaslužnih bratih še sliši kakšno besedo v šoli, o izseljencih pa nobene. Tudi slavne šolske čitanke ne povedo o stotisočih Slovencev v tujini ničesar. Vse drugače so organizirani Nemci. (»Domoljub«, 21. IV.)

—i O šoli za gostilničarske gospodinje so poročali na občem zboru Društva gostilničarska šola. (»Slovenski narod«, 22. IV.)

—i Na učiteljskem sestanku v Čupriji je odposlanec prosvetnega ministrstva g. Maričič dejal, da izdeluje prosvetno ministrstvo spremembe in dopolnila zakona o ljudskih šolah in dela tudi na zakonitvi stalnosti učiteljstva. (»Slovenec«, 25. IV.)

—i Ukinjen je nemški razred na osnovni šoli v Rečici v Črnomeljskem srezu. (»Slovenec«, 25. IV.)

valo radi trošarinskega prestopka z vinom, mora priziv opremiti z banovinskim kolkom za 30 din in ne z državnim. Ali če kdo prosi za olajšave pri plačevanju kake banovinske davščine, mora na prošnjo nalepiti prav tako banovinski kolek, in sicer za 10 din, morebitne priloge prošnje pa morajo biti opremljene s kolkom za 4 din.

V dravski banovini se pobirajo te-le banovinske davščine:

a) banovinske doklade k državnim neposrednim davkom;

b) banovinske trošarine:

na vino, vinski mošt, pivo, žganje in špi-rit, na ogljikovo kislino in umetne brezalkoholne pijače, na mineralne vode, na kvas, na bencin, na električno energijo in pnevmatiko;

c) banovinske takse:

na plesne prireditve in podaljšavo policijske ure, na lovske karte, na šoferske legitimacije, na zavarovalne premije, na posest in nošenje orožja, na prenos lastništva na živinskih potnih listih, 2 % taksa od prenosa nepremičnin, doklada k državnim dopolnilni prenosni taksi, 40 % na doklada k državnim taksi na vstopnice, administrativne takse in

doklada k državnim taksam po zakonu o taksah;

d) banovinska davščina na lovišča in ribolove, davščina na dediščine ter odškodnina avtobusnih podjetij za prekomerno uporabo cest;

e) izredna davščina delojemalcev in službodavcev za »Bednostni sklad«.

Z banovinskimi kolkami se morajo torej kolkovati:

1. vse vloge (prošnje in pritožbe), ki se nanašajo na odmero ali pobiranje zgoraj navedenih banovinskih davščin;

2. vse prošnje za sprejem v banovinsko službo;

3. vse prošnje za kakršne koli podpore iz banovinskega proračuna ali iz proračuna »Bednostnega sklada«;

4. vse vloge, ki se predlagajo banovinskim zavodom, med katere spadajo: kmetijske šole na Grmu, v St. Jurju ob južni železnici, v Rakičanu in v Poljčah; vinarska in sadjarska šola v Mariboru; gospodinjinski šoli v Mali Loki in Svečini; kmetijska poskusna in kontrolna postaja v Mariboru; vse banovinske trsnice in drevesnice, kakor tudi tečajji, ki se prirejajo na banovinskih posestvih, ribogojni zavod v Boh. Bistrici; gozdarska šola v Mariboru; podkovska šola v Ljubljani. Dalje gluhonemnica v Ljubljani, deško vzgajališče v Ljubljani, zavod za slepo dečo v Kočevju, dečja domova v Ljubljani in Mariboru.

Banovinski zavodi so tudi bolnice v Brežicah, Celju, Mariboru, Murski Soboti, Novem mestu, Ptuj in Slovenj Gradcu ter hiralnice v Ptuj, Vojniku in Gornji Radgoni. Tudi zdravilišča Golnik, Dobrna in Rogaska Slatina so banovinski zavodi.

Taksa na vloge znaša 10 din, za priloge 4 din, za pismene odgovore (odločbe, ki zanje stranka prosi) 20 din, za pritožbe 30 din.

Banovinski kolkki se nabavljajo pri razpečevalcih državnih taksnih vrednotic, ki imajo na vidnem mestu označeno, da so pooblaščen prodajati banovinske kolke.

Občinstvo se na to opozarja, kajti oblastva, ki bi prejela vloge v banovinskih poslih, a kolkovane z državnimi kolkki, ne bodo dotičnih vlog vzele v pretres, dokler ne bo plačana ustrežna taksa v banovinskih kolkkih.

—i Dopis naslovljen na Uredništvo JUJ — iz Laškega: Na anonimne dopise ne odgovarjamo.

Mladinska matica

—mm V kulturnem pregledu »Jutra« je objavil Tone Gaspari te dni daljši zanimiv članek o mladinskih časopisih. Članek je nastal kot odmev na dve daljši razpravi o naši mladinski književnosti, ki sta jih objavila »Slovenec« in zagrebški »Novosti« in nudi kratak in objektivno pisan pregled razvoja naše mladinske publicistike od prvih početkov pa do danes, od »Vrtca«, »Zvončaka«, »Novega roda« pa do »Našega roda«. O tem poslednjem pravi: »Zdaj stoji na čelu mladinskega tiska »Naš rod«. Znano je, da je dosegel v svojem rojstnem letu 1929/30, blizu 40.000 naročnikov, kar je seveda rekord. Ali danes se je ustalil na 22.000 naročnikov, ki bodo ostali zvesti svojemu časopisu.« Vse mladinske liste deli Gaspari v bistvu takole: a) idejni: Vrtce, Zvonček, Naš dan, Luč; b) šolski: Naš rod, Razori, Mentor; c) reportažni: Mlado Jutro, Mladi Slovenec; propagandni: Podmladek R. K., Naša radost, Sokolič, Zamožek itd.

Naš rod, o katerem pravi, da je naš vodilni mladinski list po kvaliteti in kvantiteti, je namenjen predvsem osnovni šoli, Razore čita meščanska in nižja srednja šola, Mentor pa najbolj višja gimnazija. Tako, da so vsi trije utemeljeni. Glede Našega roda pa trdi, da bi bila potrebna diferencija za nižjo in višjo stopnjo ali pa fuzija z Razori. H koncu se zavzema še za šolski literarni tednik, ki naj bi nadomestil zastarelo obliko šolsko-literarnega čtiva — čitanke.

—mm Ob izidu literarnega nagradnega tekmovanja priobčuje »Slovenska beseda« od 23. aprila skoro dve koloni dolg članek pod naslovom »Deset let Mladinske matice«.

Članek govori o razmahu slovenske mladinske literature pri nas. Danes imamo Slovenec 22 mladinskih listov in revij v skupni nakladi nad 100.000 izvodov.

Naša gospodarska organizacija

—g Zadrudnikom Učit. samopomoči. Zadrudna uprava vam je poslala v teh dneh položnice, s katerimi nakažite članski prispevek za april 1937 v znesku 11 din za samske ali 21 din za zakonske pare. Umrla sta: Unverdorben Julija, Zreče in Kalan Josipina, Struževo, to je 417. in 418. smrtni primer. Kdor ima kaj zaostanka, naj ga poravnava. — Prejeli ste tudi seznam umrlih zadrudnikov za I. četrtletje (jan. do marec 1937.) in računski zaključek za I. 1936. — Pripomnimo naj še, da je zadrudni upravi strogo naročeno izterjati večje zaostanke ali pa take zadrudničke na seji načelstva predlagati za izključitev. Prosimo, upoštevajte naše opombe!

POJASNILO GLEDE KOLKOVANJA PROŠENJ IN PRITOŽB.

Kraljevska banska uprava dravske banovine je izdala nastopni razpis:

»Ministrstvo financ je izdalo pod številko 21.138/III z dne 10. aprila 1937. sledeče pojasnilo:

Zapaženo je, da poedina oblastva neenako postopajo pri pobiranju državne takse po tarifnih postavkah 1., 2., 5. in 6. taksnega zakona in odgovarjajočih banovinskih taks. Da se doseže enak postopek, daje oddelek za davke ministrstva financ na osnovi čl. 43. zakona o taksah to-le navodilo:

V vsakem primeru mora veljati pravilo, da se za vloge, ki so zavezane taksi po omenjenih tarifnih postavkah, plača samo ena taksa in sicer ali državna ali banovinska. Zato se za vloge in prošnje, omenjene v tarifni postavki 1., kakor tudi za priloge po tarifni postavki 2. v poslih banovinskega področja plača samo banovinska taksa. To velja tudi za vloge, ki se tičejo banovinskih zavodov in ustanov. Pri tem ni nobene razlike, če se take vloge pošljejo banski upravi ali kateremu koli drugemu uradu. Od vseh drugih vlog, ki se ne nanašajo na posle iz samoupravnega banovinskega področja, se mora zahtevati državna taksa in sicer samo ta, brez ozira, da li je vloga namenjena banski upravi ali kateremu drugemu oblastvu.

Ravno tako se plača za pismene rešitve, odločbe in obvestila, omenjene v tarifni postavki 5. taksnega zakona, in za vse pritožbe proti odločbam nižjih upravnih oblastev po tarifni postavki 6. v zadevah samoupravnega banovinskega delokroga in banovinskih ustanov samo banovinska taksa, za vse druge odločbe in pritožbe pa državna taksa.

—i Vprašanje A in B. iz C.

Odgovor: V cit. razpisu je dovolj pojasnjen postopek, zato, in posebno še z ozirom na določila § 63. zakona o narodnih šolah, odpade naše tolmačenje.

—i Tovariši predsedniki! Tablice »Moji prejemki«, ki sem vam jih poslal v začetku šolskega leta, razdelite — ako jih niste razpečali — med člane za polovično ceno, ali mi jih pa vrnite, če niste tega že storili, da se bom mogel ravnati glede naklade tega preglednega in koristnega pripomočka za šolsko leto 1937/38.

V. G.

Za ljudskošolsko mladino izhaja v Sloveniji 8 mesečnikov, od teh pet beletrističnih. V nadaljnjem govoru o veliki nakladi »Našega roda« in publikacij Mladinske matice in o velikih zaslugah urednika Ribičiča za list. Obširno riše organizacijo razprodaje publikacij in pravi, da bo z letošnjimi publikacijami pokazala bilanca desetletnega dela 1.035.000 izvodov mladinskih knjig. Govori še o literarnih nagradah, o honorarju pesnikom, pisateljem in ilustratorjem in se dalj časa ustavi pri ocenjevanju nekaterih knjig, med katerimi smatra za najzanimivejše »Kresnice« s prispevki otrok, »Kresnice« V. s prispevki skoro vseh naših pisateljev, »Pirhe« predvsem zaradi interesantnega ilustrativnega dela in Čermeljevo knjigo »Nikola Tesla«. Članek končuje takole: »Mladinski matici ob desetletnici njenega plodnosnega delovanja v blagor naših malih in najmlajših iskreno čestitamo na doseženih uspehih!«

—mm Pozor poverjeniki! Z ozirom na sklep zadnje banovinske skupščine se je letošnji »Naš rod« razširil od 32 strani posameznih števil na 40, da se ustvari možnost, nuditi več čtiva za naše najmlajše naročnike. Zaradi tako nastalih večjih izdatkov pri »Našem rodu« bo pa izdala Mladinska matica letos namesto štirih knjižic samo tri. Temu primerno se seveda zniža tudi prispevek za vezavo od 13 din na 10 din. Na to opozarjamo vse cenj. poverjenike. Onim maloštevilnim šolam, ki so že poslale 13 din za vezavo, bomo vpisali preveč nakazne 3 din v dobro njihovi naročnini. Pri nadaljnjih nakazilih naročnin naj poverjeniki to upoštevajo!

—mm Na pomladanski razstavi slov. slikarjev v Jakopičevem paviljonu ima razstavljene Božidar Jakac tudi originalne lesoreze, katere je izdelal za »Pirhe«, ki so izšli v založbi Mladinske matice.

—g Poročilo o stanju Socialnega fonda

Viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja:

Saldo po bilanci za 1935/36. din 76.192—

Obresti pri Državni hipotekar-

ni banki 2.312—

Sresko učiteljsko društvo:

Bijeljina din 85—

Maribor 1000—

Mionica 36—

Maribor I. breg 200—

Slav. Požega 1000—

Ga. Danica, vdova

B. Svirčević 30—

2.351—

Skupaj din 80.855—